

CĂTRE: Autoritatea Națională pentru Administrare și Reglementare în Comunicații
Str. Delea Nouă nr. 2, sector 3, 030925, București

ÎN ATENȚIA:

REFERITOR LA: consultare publică *DOCUMENTE PROCEDURA DE SELECȚIE privind procedura de selecție pentru acordarea unor drepturi de utilizare a frecvențelor radio în benzile de 700 MHz, 1500 MHz, 2600 MHz și 3400-3800 MHz*

Stimată Doamnă, stimate Domn,

Prin prezenta, vă aducem la cunoștință câteva dintre propunerile și observațiile noastre cu privire la *DOCUMENTE PROCEDURA DE SELECȚIE privind procedura de selecție pentru acordarea unor drepturi de utilizare a frecvențelor radio în benzile de 700 MHz, 1500 MHz, 2600 MHz și 3400-3800 MHz* - supuse consultării publice în perioada 13 Iulie - 10 August 2022.

1) Cu privire la capitolul 4.1.3. Limitări privind dobândirea drepturilor de utilizare

OPINIE

La Art.6¹ lit. c) din OUG 22/2009 se prevede obligația ANCOM de a aplica principiile obiectivității și proporționalității în activitatea de reglementare inclusiv prin protejarea concurenței în beneficiul utilizatorilor finali și promovarea, acolo unde este cazul, a concurenței bazate pe infrastructuri. Cu toate acestea, lecturând integral OUG nr. 22/2009, se poate constata că legiuitorul nu a prevăzut în lista de obiective ale autorității și o eventuală obligație de a "maximiza veniturile la bugetul de stat, prin taxele de licență".

Dimpotrivă, atât actul normativ enunțat mai sus, cât și OUG nr. 111/2011, fac vorbire doar de "**maximizarea beneficiilor utilizatorilor finali**" care, evident, se poate obține prin creșterea gradului de concurență între furnizorii de servicii de comunicații electronice. Pe cale de consecință - deși recunoaștem dreptul ANCOM de a impune limitări privind cantitatea maximă de spectru radio - cu toate acestea suntem de părere că dacă ANCOM decide să impună o limită într-o anumită bandă (de exemplu, 120 MHz în banda 3400-3800 MHz), atunci paragrafe de genul

*"În situația organizării runde primare suplimentare, dacă în urma desfășurării rundelor primare rămân blocuri de frecvențe neadjudicate, **regulile de mai sus privind limitarea cantității maxime de spectru ce poate fi deținută de un operator nu se vor mai aplica.**"*

nu au ce căuta într-un Caiet de Sarcini (care se dorește a reprezenta poziția oficială a autorității de reglementare în comunicații), deoarece SCOPUL autorității de reglementare nu este să vândă

tot spectrul sau să maximizeze veniturile la bugetul de stat (prin taxele de licență), riscând astfel ca aceste excepții mercantile să fie interpretate ca fiind potențiale abateri de la legislația primară.

Suntem de părere că un participant la viitoarea licitație de spectru (în speță un actual sau un viitor furnizor de rețele și de servicii de comunicații electronice) începe a concura cu alți furnizori de pe piață chiar din momentul depunerii dosarului de candidatură (în care este prezentată oferta sa inițială), iar ulterior câștigării unei anumite cantități de spectru radio, concurența bazată pe infrastructuri devine publică și vizibilă inclusiv pentru utilizatorii finali.

De aceea, propunem ANCOM ca o eventuală limitare privind cantitatea maximă de spectru radio să fie menținută atât pe parcursul licitației (runde primare + runda primară suplimentară), cât și ulterior licitației. În concret, pentru a reduce la minim un eventual risc ca în urma desfășurării rundelor primare să rămână blocuri de frecvențe neadjuocate, propunem ca:

- **150 MHz să fie cantitatea maximă de spectru radio în banda 3400-3800 MHz, asupra căreia un ofertant va putea licita și ulterior deține drepturi de utilizare,**
- **40 MHz să fie cantitatea minimă de spectru radio în banda 3400-3800 MHz, asupra căreia un ofertant va trebui să liciteze și să dețină drepturi de utilizare (chiar și după o eventuală cesiune, ulterioară licitației organizate de ANCOM).**

Există chiar și o recomandare la nivel European ca un operator să dețină cel puțin 80 MHz spectru contiguu pentru a putea oferi o experiență 5G rezonabilă, astfel că propunerea noastră se încadrează și la acest detaliu de eficiență în furnizarea unor servicii cu adevărat de generația a 5-a, știut fiind că performanțele depind în principal de cantitatea de spectru folosit în cadrul conexiunii, și nu datorită unei eficiențe spectrale superioare datorată noii generații de tehnologie.

2) Cu privire la capitolul 3.3.1.3. Prevederi asociate obligațiilor

1) Îndeplinirea obligațiilor de acoperire poate fi realizată atât prin utilizarea frecvențelor din benzile pentru care titularul a dobândit drepturi de utilizare în urma prezentei proceduri de selecție, cât și a frecvențelor pentru care titularul deține drepturi de utilizare acordate anterior.

OPINIE

Trebuie să ne obișnuim cu ideea că Directiva (UE) 2018/1972 (Codul Comunicațiilor) a fost transpusă în legislația națională și astfel, nu se mai poate utiliza cutuma "operatorul plătește TUS, iar ANCOM închide ochii" cu privire la plata tarifelor de utilizare a spectrului radio, chiar și în situația în care spectrul nu este utilizat deloc, cu anii (nu doar temporar).

Dorim pe această cale să amintim și Considerentul (122) din cadrul Directivei mai sus amintite, care precizează că, cităm:

"Pentru a se evita crearea de obstacole la intrarea pe piață, și anume prin tezurizare anticoncurențială, asigurarea de către statele membre a respectării condițiilor aferente drepturilor de utilizare a spectrului de frecvențe radio ar trebui să fie efectivă, iar toate autoritățile competente ar trebui să participe, după caz. Condițiile de asigurare a respectării ar trebui să includă aplicarea clauzei „ori utilizezi, ori pierzi dreptul de utilizare” („use it or lose it”). Pentru a se asigura securitatea juridică în ceea ce privește eventuala expunere la sancțiuni din cauza neutilizării spectrului de

frecvențe radio ar trebui să se stabilească în prealabil pragurile de utilizare, inclusiv în ceea ce privește timpul, cantitatea sau identitatea spectrului de frecvențe radio.

Cu toate acestea, lecturând propunerea autorității privind Caietul de Sarcini, putem constata că **ANCOM menține și în prezent disocierea începută încă din anul 2012** (prin Caietul de Sarcini aferent licitației de spectru din 2012), **în sensul că obligațiile de acoperire nu se referă la o bandă de frecvență anume**, urmarea din prezent fiind că respectarea obligațiilor pentru banda de 3400-3800 MHz ce va fi licitată poate fi "rezolvată" chiar prin simpla invocare a acoperii DEJA existente cu tehnologii și frecvențe din trecut, adică pentru operatorii existenți obligațiile de acoperire (chiar cele maxime) sunt DEJA satisfăcute, chiar din stadiul prezentului proiect de Caiet de Sarcini, supus consultării publice.

Pentru o utilizare efectivă, rațională și eficientă a frecvențelor radio, ar fi trebuit ca atât **obligațiile de acoperire**, cât mai ales **obligațiile de dezvoltare** (cum sunt cele din capitolul 3.3.1.2.2. Obligații de dezvoltare) **să fie realizate prin însăși frecvențele ce urmează a fi câștigate**; în caz contrar, banda de 3400-3800 MHz rămâne în continuare o "bandă exotică", greu de întânit la nivel național, adică contrar obiectivelor prevăzute în Codul Comunicațiilor.

Mai mult, prevederea din Caietul de Sarcini care dă dreptul la invocarea respectării obligațiilor NOI de acoperire utilizând tehnologii (2G, 3G sau 4G) și frecvențe VECHI (adică obținute în trecut), creează un avantaj competitiv nelegal pentru furnizorii existenți pe piață, chiar dacă aceștia doresc drepturi noi de utilizare pentru noi cantități de spectru și noi benzi de frecvențe.

Astfel, constatăm că propunerea de la cap. 3.3.1.3. *Prevederi asociate obligațiilor*, NU indică:

- identitatea spectrului de frecvențe radio (dovadă că "acoperirea" poate fi realizată inclusiv prin drepturi de utilizare acordate anterior, prin orice frecvențe radio disponibile),
- pragurile de utilizare a frecvențor, raportat la numărul de localități din mediul urban/ rural,
- cantitatea de spectru radio utilizată efectiv la nivel local/ regional/ național, pentru care începe să se considere că tot spectrul deținut este utilizat efectiv la nivelul alocării din licențe,
- timpul în care un titular este obligat să utilizeze integral tot spectrul radio câștigat la licitație.

3) Cu privire la capitolul 3.3.1.3. Prevederi asociate obligațiilor

2) Îndeplinirea obligațiilor de la punctele A2, A3 și B2 din secțiunea 3.3.1.1 se va realiza doar cu stații care au capacitatea de a asigura o viteză de transfer a datelor la utilizator în direcția descendentă (downlink) de cel puțin 30 Mbit/s.

OPINIE

Considerăm că ar trebui o definiție mai realistă cu privire la sintagma "*capacitatea de a asigura o viteză de transfer a datelor la utilizator în direcția descendentă (downlink) de cel puțin 30 Mbit/s*", din moment ce această viteză se poate DEJA obține în tehnologia 4G/LTE, chiar și cu o singură purtătoare de 5 MHz - **adică chiar și cu unitatea minimă de licențiere impusă de ANCOM prin procedurile anterioare de licitație**. Cu alte cuvinte, este de-a dreptul imposibil ca un operator existent (sau chiar nou apărut pe piață) să instaleze stații de bază care să NU respecte cerința din Caietul de Sarcini privitoare la "*capacitatea de a asigura o viteză de transfer a datelor la utilizator în direcția descendentă (downlink) de cel puțin 30 Mbit/s*".

37.5Mbps ↓ & 12.5Mbps ↑

Band: 900MHz, Uplink: 880-915MHz,
Downlink: 925-960MHz
37.5Mbps ↓ & 12.5Mbps ↑

LTE Band	
Band 8 FDD (900MHz)	-
No extra options for FDD bands	
Band Width	
5MHz (25rb)	-
Modulation	
Downlink Modulation	
64QAM	2
Uplink Modulation	
16QAM	-
MiMo	
2x2 MiMo	-

Atașăm o captură de ecran dintr-un calculator de performanță a tehnologiei 4G/LTE, în funcție de:

- lățimea de bandă utilizată (5 MHz, adică 25 resource blocks)
- modulația pe legătura descendentă (clasica modulație 64 QAM, nicidecum noua 256 QAM ce mărește performanța)
- numărul de antene de emisie a stației de bază (două), respectiv numărul de antene de recepție a terminalului mobil (două), adică MIMO 2x2.

Putem reaminti și situația de fapt din prezent, în care doi operatori mobili din România oferă "acoperire 4G națională" cu doar 5 MHz duplex în banda 800 MHz, sau chiar cu 3 MHz duplex în banda 900 MHz, cu viteze **de până la 100 Mbps**.

4) Cu privire la capitolul 3.3.1.3. Prevederi asociate obligațiilor

3) În evaluarea îndeplinirii obligațiilor de acoperire, ANCOM va folosi valorile RSRP pentru LTE, ca indicator pentru determinarea nivelului de semnal necesar asigurării vitezei de date cerute.

OPINIE

La o simplă căutare pe Google după cuvintele cheie "LTE RSRP", se poate găsi printre primele rezultate un tabel cu niște valori generale, prezentat mai jos, astfel că o valoare de referință de **-85 dBm** pentru RSRP se încadrează la categorie "bun", chiar spre "excelent", o situație utopică oricunde în lume, nu doar în România. Pentru a vă face o idee, limita de la care se pierde semnalul în tehnologia LTE (adică fără acoperire) este **-120 dBm pentru RSRP**.

OutdoorRouter	RSSI	SINR (dB)	RSRQ (dB)	RSRP (dBm)	EC/IO (dB)
Technology	LTE & 3G	LTE Only	LTE Only	LTE Only	HSPA+ & EVDO
Excellent	> -65	> 12.5	> -5	> -84	> -2
Good	-65 to -75	10 to 12.5	-6 to -10	-85 to -102	-2 to -5
Fair	-75 to -85	7 to 10	-6 to -10	-103 to -111	-5 to -10
Poor	< -85	< 7	< -11	< -112	< -10

Chiar dacă apreciem bunele intenții ale autorității (de a avea o acoperire cu semnal radio excelent pe întreg teritoriul României), cu toate acestea trebuie să sesizăm ANCOM că este extrem de periculos de a se lua în calcul exclusiv parametrul RSRP (Reference Signal Received Power) în evaluarea îndeplinirii obligațiilor de acoperire, din moment ce acesta nu oferă deloc informații referitoare la capacitatea reală de a realiza și a menține conexiunea unui terminal (mobil) la infrastructura radio în tehnologia LTE.

Pentru a dovedi cele susținute mai sus, vă propun să testați chiar dvs. nivelul RSRP în spațiu outdoor, utilizând de exemplu un smartphone Samsung la care, după ce tastați codul ***#0011#**

ENIGMA-SYSTEM.NET SRL

str. Washington nr. 34, 011796 București, România
Registrul Comerțului: J40/10978/2020 | Cod Unic de Înregistrare: RO43001026

veți putea beneficia gratuit de un analizor de semnal, ultra performant și ultra portabil. Mai jos sunt două capturi de ecran de la **masuratori outdoor, într-o zonă centrală din București**.

```
SERVICEMODE
LTE-BASIC Info
Band:3 BW: 20MHz
DL & UL Frequency: 1600 / 19600
MIMO Mode/MIMO RI: TBD / 1
Serving Cell ID:2 (PCI:301)
Registered PLMN: 226 10
RSRP:-102 RSRQ:-10 RSSI:-69
TAC:10102 SINR: 10
RRC: CONNECTED
Tx Pwr: 20
Ant RSRP Diff:-9(Avg:1)
CA:ADDED, SC_NUM:1
(S1)BAND:7,BW:20Mhz,DL:2950
(S1)PCI:301, TM:4
(S1)RSRP:-117,RSRQ: -9,SINR:--
DL MCS1:2
DL MCS2:0
UL MCS1:0
RB(DL/UL):0/3
Max RB(DL/UL):0/4
IMEI Status : OK
```

```
SERVICEMODE
LTE-BASIC Info
Band:3 BW: 20MHz
DL & UL Frequency: 1600 / 19600
MIMO Mode/MIMO RI: TBD / --
Serving Cell ID:2 (PCI:301)
Registered PLMN: 226 10
RSRP:-101 RSRQ:-8 RSSI:-72
TAC:10102 SINR: 5
RRC: IDLE
Tx Pwr: --
Ant RSRP Diff:2(Avg:0)
CA:NONE, SC_NUM:0
DL MCS1:6
DL MCS2:0
UL MCS1:0
RB(DL/UL):0/0
Max RB(DL/UL):0/0
IMEI Status : OK
```

După cum puteți observa, chiar în cazul în care se activează (automat) Carrier Aggregation, prima purtătoare (care este în Banda 3, adică LTE 1800, aceasta fiind "ancora", extrem de importantă pentru semnalizare) beneficiază la recepție de un RSRP **-102 dBm**, iar a doua purtătoare (suplimentară, în Banda 7, adică LTE 2600) beneficiază de un RSRP de **-117 dBm**.

Lăsăm la aprecierea dvs. să trageți concluziile cu privire la valoarea de **-85 dBm** pentru RSRP.

Pe lângă parametrul RSRP, specificațiile LTE definesc inclusiv parametrul RSRQ (Reference Signal Received Quality), ca raport dintre puterea emițătorului și nivelul interferenței: în esență, acesta este un raport semnal-zgomot măsurat folosind un semnal standard. Practic, o conexiune cu un RSRQ ridicat ar trebui să fie bună, chiar dacă RSRP este foarte scăzut: astfel, terminalul este capabil să extragă informațiile din semnalul foarte slab datorită unui zgomot minim (de exemplu, cazul acoperirii cu semnal într-un tunel, unde nu există interferențe exterioare sau greu de controlat, și astfel raportul semnal/zgomot este foarte bun).

În opinia noastră, **utilitatea evaluării îndeplinirii "obligățiilor de acoperire cu semnal radio" ar trebui să se bazeze pe un indicator simplu și relevant pentru utilizatorul final, și care să nu poată fi contestat de operatorii verificați**; în acest sens, o sugestie ar fi ca **"acoperirea" să reprezinte o calitate minimă acceptabilă și acceptată inclusiv de utilizatorul final, pentru care să rămână valabilă definiția de la Art. 4 alin. (1) pct. 9 din OUG nr. 111/2011, în speță furnizarea unui "serviciu de comunicații electronice" (de regulă, contra cost) ce poate consta în posibilitatea menținerii neîntrerupte a unui apel de voce (cu codec de voce între 6 și 12 kbps) în toată așa-zisa "arie de acoperire" declarată de operatorul**

verificat, știind prea bine că "oferirea de semnal pe afișajul unui telefon mobil" nu constituie un "serviciu de comunicații electronice" în accepțiunea prevederilor din legislația primară. Pe cale de consecință, imposibilitatea prestării și menținerii unui serviciu minimal (standardul minim pentru "apelul de voce") ar trebui să fie considerată, dincolo de orice banuală rezonabilă: lipsă acoperire cu semnal radio. O astfel de abordare din partea ANCOM va garanta nu doar imparțialitate față de operatori, dar mai ales o adevărată neutralitate tehnologică (Ce se întâmplă dacă avem 5G/NR-only?), știind prea bine că nu există obligația legală de a oferi tehnologia LTE, însă există obligația legală de a asigura neîntrerupt accesul la Numărul Unic pentru Apeluri de Urgență 112), toate acestea indiferent de condițiile meteo normale și specifice pentru România.

Evident, serviciile de voce în orice punct din "aria de acoperire" declarată ar trebui să fie furnizate cu o probabilitate de minim 95%, cu un scor MOS (Mean Opinion Score conform recomandării ITU-T P800) de minim 3 (pe scara de la 0 la 5, MOS = 3 reprezintă calificativul "fair") estimat conform algoritmului PESQ (Perceptual Evaluation of Speech Quality conform recomandării ITU-T P862), pentru convorbiri efectuate cu un terminal conectat la rețea cu ajutorul unei antene interne cu câștigul de 0 dBi, antenă aflată la o înălțime de 1,5 metri deasupra solului.

5) Cu privire la capitolul 3.3.1.3. Prevederi asociate obligațiilor

pct. 5) În sensul secțiunii 3.3.1.2.2, se consideră o stație de bază ca fiind [...]

OPINIE

Arhitectura stațiilor de bază din prezent - arhitectură ce va fi folosită inclusiv în viitorul previzibil de 10 ani calculat de la intrarea în vigoare a noilor licențe - constă în separarea logică și fizică a unor echipamente electronice, după cum urmează:

- unitate de prelucrare a semnalelor numită și BaseBand Unit (BBU), respectiv
- unitatea de radiofrecvență numită și Remote Radio Unit (RRU sau RRH),

arhitectură întâlnită chiar și în situația utilizării de "antene active" (numite și echipamente Massive-MIMO), ceea ce permite o definiție clară și fără echivoc a noțiunii de "stație de bază".

De aceea, recomandarea noastră este ca ANCOM să ia în considerare (și deci să numere) doar unitățile BBU în calculul numărului de stații de bază, această abordare acoperind chiar toate situațiile, inclusiv cele cu configurația efectivă de amplasare de tip "distribuit". Considerăm distanța de 50m ca fiind arbitrară, nerelevantă și oricum greu de măsurat pe teren, mai ales în situațiile unor nivele diferite ale înălțimii la care se montează antenele pasive și RRU-urile, sau existenței unui așa-numit "feeder" în limbajul specific (cablu RF gros de lungime mare, cum este cazul cu instalările pe blocurile de locuințe al căror ultim etaj este mare ca întindere și atipic).

6) Cu privire la capitolul 3.3.1.3. Prevederi asociate obligațiilor

7) Stațiile de bază care vor fi luate în calcul în evaluarea îndeplinirii obligațiilor de dezvoltare vor fi acelea care au puterea radiată izotrop maximă (puterea total radiată în cazul stațiilor de bază cu antene active) mai mare sau egală cu 40 dBm.

OPINIE

Având în vedere că o putere radiată izotrop maxim de 40 dBm înseamnă 10W și că o astfel de stație de bază se încadrează la clasa E10 (adică 10 watts) conform Standardului EN 62232:2017, iar în **REGULAMENTUL de punere în aplicare (UE) 2020/1070** se face vorbire de punctele de acces pe suport radio cu arie de acoperire restrânsă (inclusiv cele din clasa E10), rezultă că ANCOM ia în considerare, în calculul numărului de stații de bază instalate, inclusiv acest concept de micro-stații de bază (celule de mici dimensiuni) care este folosit în cazul sistemelor de antene distribuite, în principal din motive estetice și oricum în majoritatea cazurilor acoperirea oferită de acestea se suprapune cu acoperirea realizată de stațiile de bază macro.

Cu alte cuvinte, ANCOM numără de mai multe ori în cadrul aceleiași zone geografice, doar doar se va constata respectarea "obligațiilor de acoperire".

Ei bine, găsim surprinzătoare această abordare a ANCOM, mai ales că - așa cum însăși Directiva (UE) 2018/1972 precizează la considerentul 137 - **aceste sisteme radio [de putere mică și deci cu acoperire restrânsă] sunt complementare stațiilor de bază macro, scopul lor fiind doar pentru a descongiona traficul mobil pentru operatorii de comunicații mobile**, nicidecum pentru realizarea unei "acoperiri", oricum acoperirea fiind una restrânsă, așa cum îi este și denumirea.

De aceea, pentru o abordare consecventă și imparțială, având în vedere inclusiv propunerea de mai sus de a număra doar BBU-urile - mai ales dacă unii operatori optează să nu utilizeze deloc sisteme de acces pe suport radio de mică putere cu arie de acoperire restrânsă (adică micro celule din clasa E10, cu EIRP de 40 dBm) - **considerăm că ANCOM ar trebui să numere doar stațiile de bază macro**, mai ales că în Caietul de Sarcini sunt suficienți parametri tehnici care să definească o astfel de stație de putere, care implicit contribuie în mod real la realizarea unei "acoperiri" a teritoriului.

7) Cu privire la capitolele 3.3.1.2.2. Obligații de dezvoltare, 3.3.1.3. Prevederi asociate obligațiilor, referitor la "capabilitatea de 100 Mbit/s / 20MHz"

OPINIE

Considerăm că ANCOM ar trebui să definească mai clar sintagma "capabilitatea de 100 Mbit/s / 20MHz", indicând, printre altele, dacă această "capabilitate" se referă la caracteristica stației de bază din faza de proiectare (capabilitate teoretică, cu efect în obținerea unei viteze maxime estimată de transfer al datelor) sau la performanțele reale ale stației de bază ce pot fi probate în orele de vârf / în afara orelor de vârf (cu efect în obținerea unei viteze promovate de transfer al datelor). Nu este clar nici dacă implică sau nu opțiunea de **Carrier Aggregation între diferite benzi (noi și vechi)**, cum ar fi situația ca obligația de a demonstra "capabilitatea de 100 Mbit/s / 20MHz" în banda de 3400 MHz - 3800 MHz să fie dovedită utilizând chiar exclusiv alte benzi de frecvențe deja deținute de acel operator mobil - că oricum nu există obligația de a instala un număr minim de stații de bază efectiv în banda de 3400 MHz - 3800 MHz, ci doar o cantitate de stații de bază cumulate în toate benzile deținute de un operator la momentul verificării obligațiilor.

Această definiție mai exactă a sintagmei este necesară inclusiv pentru o sincronizare juridică cu prevederile din Decizia ANCOM nr. 1112/2017 privind stabilirea indicatorilor de calitate, cu scopul evitării oricărei diferențe permanente (sau care se repetă la intervale regulate) între performanța reală a serviciului de acces în ceea ce privește viteza și performanța pretinsă în momentul verificării ANCOM și a argumentării (furnizorului) respectării obligațiilor din licență.

8) Cu privire la proiectul de DECIZIE pentru modificarea și completarea Deciziei ANCOM nr. 551/2012 privind stabilirea tarifului de utilizare a spectrului

OPINIE

Considerăm că o reducere, chiar și temporară, a tarifului de utilizare a spectrului radio (TUS) ar trebui să aibă loc în toate benzile de frecvențe radio, nu doar în cele sub 1 GHz.

Ca argument subliniem faptul că abordarea "pro-competitivă" invocată de ANCOM în documentul Expunerea de Motive, nu poate crea (și nici ANCOM nu a putut demonstra) o relație de cauzalitate între "**reducerea TUS pentru spectrul sub 1 GHz**" și o ulterioară "**atingere a obiectivelor naționale de conectivitate**" cum ar fi Strategia 5G pentru România.

Este și normal să nu existe o astfel de logică (relație de cauzalitate) deoarece - așa cum însăși ANCOM precizează - adopția 5G necesită o utilizare mai intensă a benzilor de frecvențe care livrează capacitate (cum sunt 1500 MHz, 2600 MHz și 3400-3800 MHz), nicidecum o densificare în benzile de frecvențe care livrează acoperire (cum sunt 700 MHz, 800 MHz, 900 MHz).

Pe cale de consecință, o reducere, chiar și temporară, a tarifului de utilizare a spectrului radio doar pentru benzile sub 1 GHz reprezintă nu doar un afront adus operatorilor care vor să livreze rețele de mare capacitate (și nu doar "acoperire" cu marketing), ci și un avantaj competitiv operatorilor existenți, plus o barieră la intrarea pe piață pentru un nou furnizor de rețele mobile.

Mai mult, așa cum precizăm și în paragrafele anterioare, **disocierea dintre obligațiile de acoperire pentru o bandă anume și utilizarea efectivă a acelei benzi se repetă și în cadrul acestei propuneri de modificare a Deciziei nr. 551/2012, în sensul că "adjudecarea de drepturi de utilizare a frecvențelor în banda de 700 MHz" nu reprezintă o garanție a utilizării efective a acestei benzi** (mai ales în regiunile învecinate cu țările unde coordonare bilaterală se lasă așteptată), **și nici nu s-a demonstrat de către ANCOM un efect real de antrenare a concurenței pe infrastructuri sau măcar o relație de cauzalitate.**

De aceea, propunerea noastră este ca:

- fie ANCOM să aplice reducerea TUS pentru toate benzile de frecvență prin intermediul cărora sunt furnizate rețele de tip MFCN, indiferent când au fost câștigate acele benzi de frecvență;
- fie să renunțe la acordarea de subvenții sau reduceri ale TUS,

mai ales în situația în care ANCOM recunoaște, prin documentul Expunerea de Motive, faptul că intrarea unui nou operator pe piață în banda de 700 MHz este puțin probabilă, și deci beneficiarii cerți ai unor astfel de reduceri ar urma să fie tocmai operatorii deja existenți pe piață, în detrimentul unor potențiali noi operatori.

* * *

Încheiem această adresă cu speranța că prezentele propuneri și observații vor fi considerate pertinente, atât de dvs. cât și de către ANCOM.